

Ze waren er weer! Nieuwe ervaringen met de kleine muurspinnendoder

Ron Bronckers

In juli 2014 observeerde ik twee weken lang het gedrag van vrouwtjes van de kleine muurspinnendoder (*Agenioideus sericeus*) in mijn stadstuin te Maastricht. Een uitvoerig verslag hiervan is verschenen in deze periodiek (Bronckers 2015). In augustus 2015 was deze soort wederom te bewonderen en enkele opmerkelijke waarnemingen laat ik dan ook graag nog even de revue passeren. Om een beeld te kunnen vormen van de situatie ter plekke zie figuur 1 in Bronckers (2015: 57).

Woensdag 05-08-2015

15:54

Een vrouwtje komt terug met haar prooi en landt op het poortje zo'n 20 cm boven haar nest. De spin die ze bij zich heeft blijkt nu eens geen jonge kruisspin (*Araneus diadematus*) te zijn en dit is interessant. Toen ze de spin even onbewaakt achterliet zag ik mijn kans schoon om deze te bemachtigen. Mijn eerste idee was een jonge eikenbladspin (*Aculepeira ceropegia*) afgaande op het patroon op het achterlijf. Naderhand realiseerde ik mij dat jonge eikenbladspinnen vaak nog geen duidelijk patroon hebben zoals al gebleken is bij een eerdere vondst van deze soort als prooi in 2014. Toen ik nog eens goed gekeken en vergeleken had kwam ik tot de conclusie dat dit hoogstwaarschijnlijk een venstersectorspin (*Zygiella x-notata*) was (dit werd later bevestigd door Peter J. van Helsdingen) en die had ik nog niet eerder als prooi aangetroffen. Ter illustratie mocht ik een foto gebruiken van de website toebehorend aan Nicolas Vansteene (site adres zie onder) die een dergelijk schouwspel in 2009 fotografeerde in Frankrijk (Fig. 1).

16:51

Een vrouwtje met een jonge kruisspin verplaatst zich van onderaan de muur naar boven. Bovenop de muur laat ze de spin liggen en vliegt weg. Ik maak van de gelegenheid gebruik om via het poortje naar de andere kant van de muur te lopen, met een zelfde soort bestrating onder de carport, om te zien wat er gaat gebeuren. Plotseling verschijnt het vrouwtje weer, pakt de spin opnieuw beet en vliegt weg, botst tegen mijn arm en valt op de grond. Ze komt vlakbij haar uitgegraven nest terecht bijna onder de geparkeerde auto op een vrij donkere locatie. De spin ligt op zo'n

10 cm van het nest en het vrouwtje neemt de tijd om de gang nog eens grondig te inspecteren. Ik loop weer de tuin in en laat haar verder met rust.

Figuur 1. *Agenioideus sericeus* ♀ die een *Zygiella x-notata* voortsleept op 8 September 2009 te Bucy-le-Long in Frankrijk. Foto Nicolas Vansteene.

17:05

Het vrouwtje waar ik eerder de venstersectorspin van ontfutselde keert terug met een nieuwe prooi naar haar nest onder het poortje. Dit keer blijkt het een jonge kruisspin te zijn die ze wederom op enige afstand van het nest laat liggen. Er verschijnt een ander vrouwtje ten tonele die de omgeving onderzoekt ten behoeve van een geschikte plek om een nest te maken. Daarbij komt ze ondermeer de spin tegen die onbeheerd werd achtergelaten maar bied hier verder geen aandacht aan. Beide vrouwtjes komen elkaar tegen wanneer de ene haar spin komt ophalen. Ze deinzen allebei even terug en vervolgen hun weg weer.

Opmerking: Zowel boven de actieve vrouwtjes onder en voor het poortje, als boven het vrouwtje achter de muur vlogen regelmatig mannetjes (geverifieerd door Hans Nieuwenhuijsen) laag boven de grond. Qua omvang zijn deze opvallend kleiner dan de vrouwtjes. Ze zochten geen directe toenadering tot het andere geslacht en gingen ook niet dichtbij zitten. Het leek wel alsof ze de omgeving aan het scannen waren, wellicht op zoek naar paringsbereide vrouwtjes. Ze zijn waarschijnlijk eveneens op deze locatie tevoorschijn gekomen en bleven hier iets meer dan een week rondhangen.

Vrijdag 07-08-2015

14:43

Er is een vrouwtje haar nest aan het inspecteren vlak voor de muur en op zo'n 15 cm afstand ligt haar prooi, een jonge kruisspin. Plots duikt er een mannetje op en maakt contact met haar waarop hij zich ook weer onmiddellijk uit de voeten maakt alsof hij zich

vergist heeft. Onder het poortje zijn twee vrouwtjes een nest aan het uitgraven op slecht 3 cm van elkaar en zo nu en dan verjaagt het grotere vrouwtje haar kleinere soortgenoot. De strijd om het juiste plekje te bemachtigen is een serieuze zaak en *size matters*. Ook hier verschijnt zo nu en dan een laag overvliegend mannetje, maar die doet er wijs aan de twee rivalen niet lastig te vallen.

15:20

Het grotere vrouwtje verschijnt met een kruisspin die ze even achterlaat op een plank in het poortje. Een zeer kleine kruisspin ligt op zo'n 25 cm van het nest toebehorend aan het kleinere vrouwtje. Opmerkelijk is dat ze vervolgens niet hun eigen uitgegraven nest gebruiken maar dat van de ander. Dit betekent dat het grotere vrouwtje nog even aan de slag moet om dit voor haar iets te krappe nest passend te maken.

Opmerking: De nestplekken onder en voor het poortje werden het meest begeerd bij de talrijke vrouwtjes. Op een gegeven moment waren er vier vrouwtjes tegelijk een nest aan het uitgraven om hun toekomstige prooi in op te bergen. Ook dit jaar was de kruisspin favoriet en ik heb menig exemplaar onder het zand tussen de bakstenen zien verdwijnen.

Summary

Some new and remarkable observations of *Agenioideus sericeus* in August 2015 from the author's city garden in Maastricht.

Literatuur

Bronckers, R., 2014. De kleine muurspinnendoder in een stadstuin te Maastricht. - HymenoVaria 11: 57-60.

Website

Hymenoptera op de website van Nicolas Vansteene
<http://faunedelaisne.pagesperso-orange.fr/Hymenopteres.html>